

NOVA?

ews

Jesenné vydanie 2022/2023

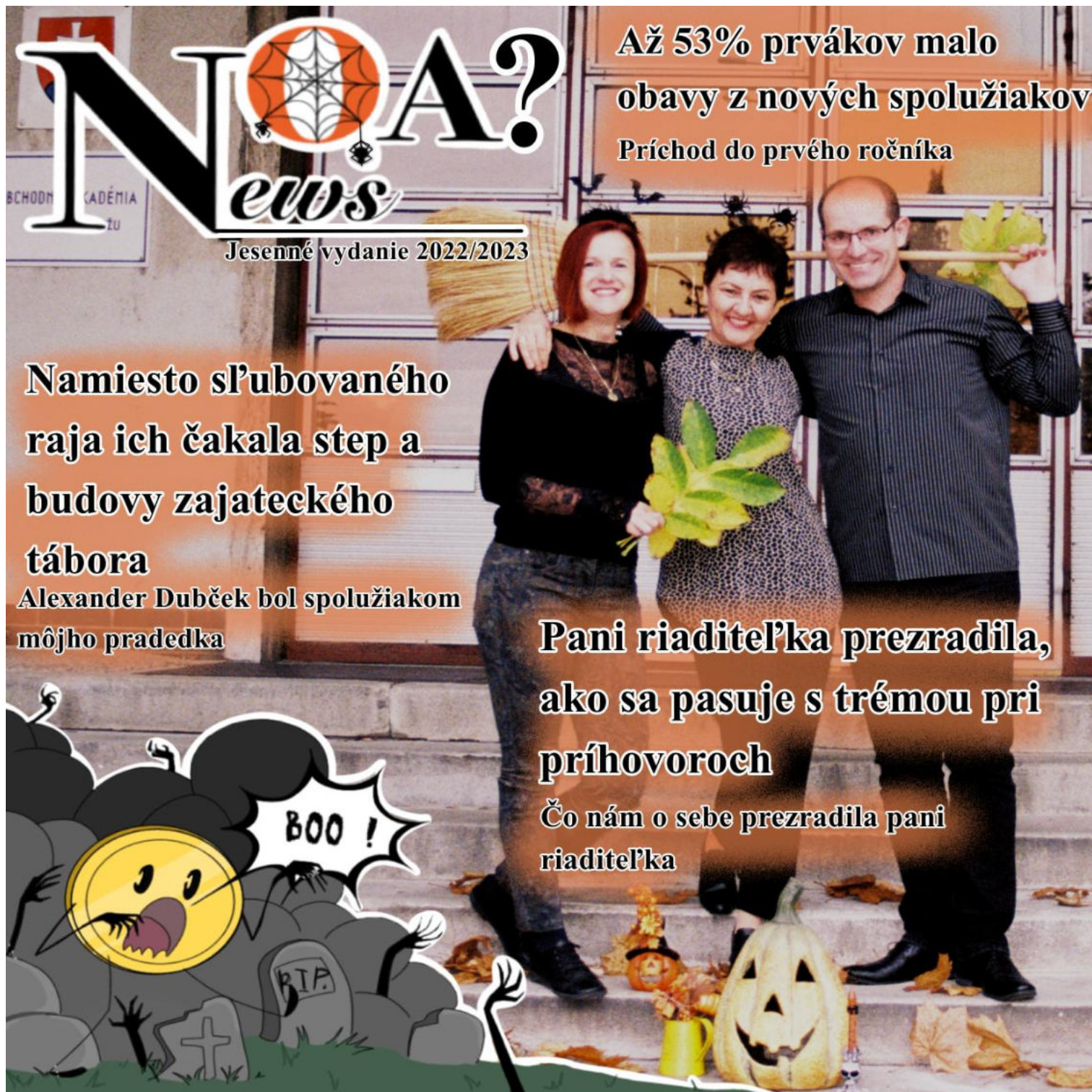
Až 53% prvákov malo
obavy z nových spolužiakov
Príchod do prvého ročníka

Namiesto sľubovaného
raja ich čakala step a
budovy zajateckého
tábora

Alexander Dubček bol spolužiakom
môjho pradedka

Pani riaditeľka prezradila,
ako sa pasuje s trémou pri
príhovoroch

Čo nám o sebe prezradila pani
riaditeľka

OBSAH

INTERVIEW S PANI RIADITEĽKOU	7
PRÍCHOD DO PRVÉHO ROČNÍKA	11
EXKURZIA ŽILINA 1.A	15
HISTÓRIA PEŇAZÍ	16
STREĽBA Z NENÁVISTI	18
SPOMIENKOVÝ POCHOD ZA ODSÚDENIE NENÁVISTI VOČI LGBTQ+	20
INTERVIEW WITH LUKE COOPER	22
THE FARMER AND THE MOUNTAIN - FAIRYTALE	24
THE BEAUTY OF AUTUMN	26
EXKURZIA V ADIENT S.R.O.	28
ALEXANDER DUBČEK BOL SPOLUŽIAK MÔJHO PRADEDKA	31
IMARIKULÁCIE PRVÁKOV	36
CESTA K PEKELNÝM PLAMEŇOM - ROZPRÁVKA	38
NOČNÁ JAZDA AUTOM	42
PROKRASTINÁCIA - FEJTÓN	44
STUŽKOVÁ SLÁVNOSŤ - 4.D	46
ZÁVER ČASOPISU	47

EDITORIÁL

Milí čitatelia,

prichádzame k vám s prvým číslom nášho školského časopisu, tvoreného komunitou šikovných a ambiciózných žiakov, ktorí sa v rámci vlastnej sebarealizácie rozhodli obohatiť vaše vedomosti a všeobecné vnímanie.

Budeme sa usilovať o sprostredkovanie poznatkov nášho bádania, rozhovorov, našich skúseností, ale viest' i diskusie či polemiku. Takýto obsah si iste nájde svoj okruh čitateľov.

Budeme publikovať najlepšie a najzaujímavejšie práce žiakov našej školy, čím chceme zabezpečiť motiváciu pisateľov. Kl'účovi sú predsa autori nosných príspevkov, ale i dizajnéri či fotografi.

Časopis NOA? na našej škole fungoval už pred tridsiatimi rokmi, v r. 1992, pod názvom „Ňjús obchodnej akadémie.“ Náš redakčný team sa rozhodol oprášiť staré meno tohto projektu a pretvoriť ho do novodobej podoby s názvom „News obchodnej akadémie“, keďže už štvrtý rok má naša škola aj bilingválne štúdium v anglickom jazyku. Zaväzujeme sa k udržaniu tejto prestíže a budeme sa snažiť o to, aby časopis vychádzal štvrt'ročne, teda v každom ročnom období.

Aké sú však predpoklady, aby sa nám časopis podarilo udržať? Základnými podmienkami udržateľnosti sú: 1. dostatočný počet dobrých autorov; 2. zaujímavé príspevky a prít'azlivá grafika a 3. stabilné čitateľské publikum, bez ktorého bude naše úsilie o zachovanie časopisu márne.

S odstupom času sa nám javí, že väčším problémom, ako písanie článkov, je ich čítanie. Najmä pri ceste autobusom sa zamýšľame, kam sa stratila tá polovica cestujúcich, ktorá čítala noviny či knihy. Dnes sa nám sice naskytne podobný obraz, len s tým rozdielom, že cestujúci (už sú to iba isté vekové a sociálne skupiny, ostatní sa vozia autom) nehľadia do novin, ale do mobilov. Áno, sem-tam naďabíme i na čitateľov kníh, ale to je asi výnimka, ktorá potvrdzuje pravidlo. Prečo zdôrazňujeme dôležitosť čítania? Lebo písaný text má význam iba vtedy, keď si ho niekto prečíta...

„Mávam pri sebe 2 knihy. Jednu na čítanie, druhú, do ktorej si môžem zapisovať.“

- Robert Louis Stevenson

Prijemné čítanie praje

**Kristína Janegová
Šéfredaktorka časopisu NOA**

Ahojte, moje meno je Kristína Janegová, mám 19 rokov a písanie básní, novinárskych článkov, či úvah považujem za veľmi pestré a obširne odvetvie umenia. Ja sa venujem písaniu básní, do ktorých vkladám prvky melanchólie a reflexívnej lyriky. Taktiež spisujem príbehy ľudí, ktorí prežili niečo neobyčajné, čím sa usilujem o sprístupnenie ťažko dohľadateľných informácií čitateľom. Tieto voľnočasové aktivity spolu so zmyslom pre organizáciu a plánovanie sa chystám priniesť aj do nášho časopisu.

Volám sa Charlie Mandinec-Lordan a mám 17 rokov. Rád sa venujem foteniu a športovaniu. V časopise mám na pláne viesť interviews a taktiež robiť ankety. Som komunikatívny, a preto ma táto oblasť zaujala.

Som Daniela Maťovčíková a mám túto „partiu“ na starosti. Som triednou I.A, učím najmä v bilingválnom programe, na našej škole sa venujem anglickému jazyku, komunikácii a ekonomike. Z odborného hľadiska plánujem mojich zverencov nasmerovať pri spracovaní ekonomických tém a občas im pripomenúť povinnosti a termíny. Vo voľnom čase rada čítam detektívky, športujem (korčule, bicykel, turistika), rada cestujem (v tomto smere plánujem potrápiť aj moju triedu) a energiu získavam z pol litra kávy na raňajky a sladkého koláča. Riadim sa heslom „ Rob alebo nerob. Nie je to o skúšaní “.

Som Juraj Mikláš a mám 16 rokov. Moje záľuby sú hranie počítačových hier, cez leto cyklistika a turistika. V školskom časopise plánujem robiť krížovky, ankety, prípadne nejaké interview.

KTO SME MY

Ahojte, volám sa Marek Fryželka a mám 16 rokov. Medzi moje koníčky patrí napríklad podnikanie a event manažment. Okrem iného sa aktivizujem v rôznych oblastiach. Moja úloha v časopise je grafická kompletizácia, tak aby sa Vám časopis páčil a bol prehľadný.

Volám sa Tatiana Habánková, mám 17 rokov. Považujem sa za celkom kreatívnu dušu a veľmi rada sa učím jazyky. Ak sa zoznamujem s novými ľuďmi, zo začiatku som dosť introvertná, no po chvíľke som ako vymenený človek. Som veľmi otvorený človek a ľudia sa môžu baviť so mnou o všetkom, čo ich trápi.

Som Simona Komorovská, mám 14 rokov a svoj voľný čas rada trávim so svojou rodinou. Mám mačku a psa. Rada si čítam a pozerám filmy. Veľmi rada mám komédie a feel - good movies. Tiež rada robím keramiku, ale momentálne nechodím na žiaden taký krúžok.

Ahojte! Moje meno je Matúš Kyška. Mám 15 rokov, vo voľnom čase sa rád bicyklujem, hrám airsoft alebo florbal. A v tomto časopise uvidíte prevažne moje články o akciách, ktoré sa udiali na našej škole alebo niektoré sprievodné články. Vidíme sa :D

Volám sa Adam Mandinec, mám 15 rokov a svoj voľný čas trávim rád s kamarátmi. Hrám football, videohry a chcel by som písať články o veciach, čo ma zaujímajú , ako napríklad o ekonomike a histórií.

Volám sa Eva Koňuchová a mám 16 rokov. Vo voľnom čase často hrávam na gitaru. Venujem sa písaniu rôzneho druhu - od chatových správ až po články. Som úprimný človek a vo svojej tvorbe rada vyjadrujem môj osobný názor na realitu. Okrem tvorby textov sa príjemne odreagujem aj pri dobrom románe. Mojm tajným snom je zažiť cestu okolo sveta.

Volám sa Dominik Slovák. Mám 15 rokov. Rád čítam knihy a rád hrám hry. V časopise by som sa chcel venovať písaniu (všeobecne).

Volám sa Ivona Ševčovičová, mám 16 rokov a písať budem o udalostiach, ktoré sa dejú na škole (vianočný punč, školský ples...) prípadne interview so žiakmi. V budúcnosti by som chcela precestovať svet najmä Európou. Rada sa pozerám na svet z väčšej perspektívy, či už pri lezení na skalách alebo pri písaní. Mám za sebou niekoľko maratónov...ak sa rátajú aj tie na Netflixe, no pripravujem sa aj na ten skutočný.

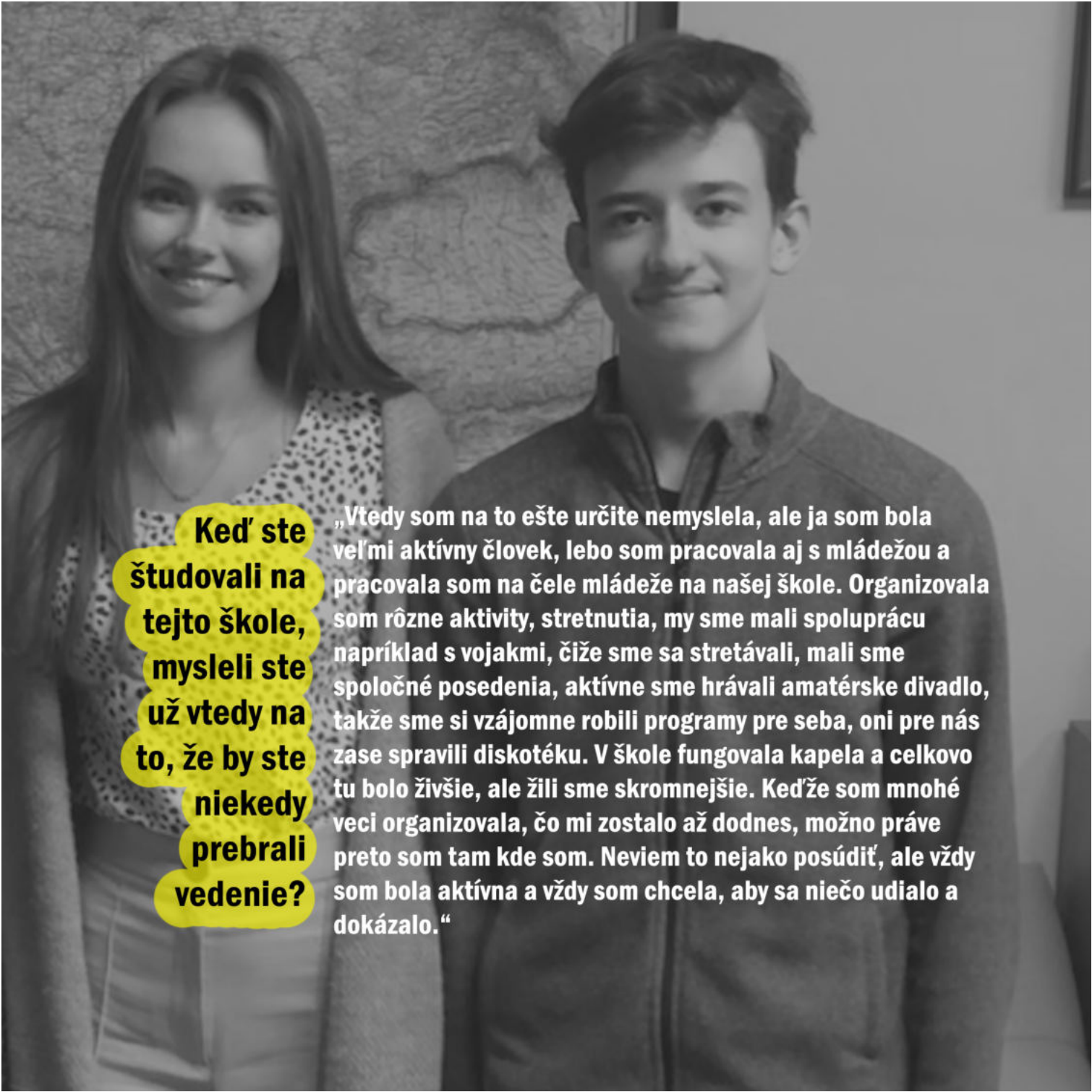
Čo nám o sebe prezradila pani riaditeľka?

Pani riaditeľka, začali by sme takou jednoduchou otázkou, ktorá nás zaujíma. Odkedy pôsobíte na tejto škole?

„Hm, musím sa rozpomätať, pretože ja som do školy nastúpila v roku 1999, takže v podstate dvadsaťtri rokov pôsobím na tejto škole. Desať rokov som pôsobila vo funkcií zástupkyne riaditeľa a teraz už štvrtý rok som vo funkcii riaditeľky školy. Tým, že som si prešla aj učiteľstvom i triedníctvom, tak dokážem chápať a poznám aj tie problémy, ktoré majú žiaci či moji kolegovia. Viem sa vžiť aj do situácie učiteľa, triedneho učiteľa, zástupcu riaditeľa aj riaditeľa školy. Takže ja by som odporúčala každému, kto by chcel ísť na funkciu riaditeľa, aby si týmito profesiami prešiel, pretože si myslím, že riaditeľ by mal byť nielen manažérom, ale aj pedagógom. Ja mám dokonca aj výučný list, začínala som ako hlavná majsterka odbornej výchovy v Jednote, vtedy to bola Jednota, spotrebné družstvo a tam som učila žiakov odborný výcvik. Výučný list som robila ako vysokoškoláčka. Moje zameranie z pohľadu výučného listu je predavačka rozličného tovaru.“

Aké školy ste vyštudovali?

„Ja som študovala základnú školu v Trenčianskej Turnej, strednú školu ekonomickú v Trenčíne, čiže som absolventkou tejto školy. Takže môžem povedať, že viem, čo táto škola vyžaduje. Viem, čo mala a aká úcta sa jej dávala, čiže dúfam, že aj do budúca to tak ostane... Potom som pokračovala na vysokej škole ekonomickej v Bratislave, odbor vnútorný obchod.“

Keď ste študovali na tejto škole, mysleli ste už vtedy na to, že by ste niekedy prebrali vedenie?

„Vtedy som na to ešte určite nemyslela, ale ja som bola veľmi aktívny človek, lebo som pracovala aj s mládežou a pracovala som na čele mládeže na našej škole. Organizovala som rôzne aktivity, stretnutia, my sme mali spoluprácu napríklad s vojakmi, čiže sme sa stretávali, mali sme spoločné posedenia, aktívne sme hrávali amatérske divadlo, takže sme si vzájomne robili programy pre seba, oni pre nás zase spravili diskotéku. V škole fungovala kapela a celkovo tu bolo živšie, ale žili sme skromnejšie. Keďže som mnohé veci organizovala, čo mi zostalo až dodnes, možno práve preto som tam kde som. Neviem to nejako posúdiť, ale vždy som bola aktívna a vždy som chcela, aby sa niečo udialo a dokázalo.“

Čo Vás na funkcii riaditeľky školy najviac baví?

„Mňa baví práve organizovanie, ja som skôr organizačný typ. A baví ma rozprávať sa s ľuďmi a pomáhať im. Niekedy sa to samozrejme dá, niekedy sa to nedá. A rada sa rozprávam aj o súkromných veciach, pretože potom lepšie pochopím kolegu, keď niečo potrebuje.“

Keď máte nejaký výstup, príhovor pred školou, pociťujete trému alebo stres?

„Fúha. To je veľmi ťažká otázka v dnešnej dobe, pretože školstvo sa zmieta vo veľkých problémoch a ak si dobre spomínam neviem, či sme niekedy boli nejak veľmi spokojní s tým, ako to školstvo vyzeralo. Možno je to tým, nevidíme do politicko-vládnych strán, ale to, čo nás najviac trápi, je prepojenosť medzi Ministerstvom školstva a samotnými školami. Dalo by sa zmeniť viacej vecí, by škola fungovala lepšie, my už sme nastavení tak, že pomáhame sami sebe a ako riaditelia si vieme navzájom poradiť. Keď je niečo vážnejšie tak dostávame prenosy cez našich zriaďovateľov. Ale zmeniť by sa dalo veľa.“

Aké sú Vaše ambície a plány so školou?

„No, ambície ja mám jasné. Rekonštrukcia, je mojou prioritou. Želám si, aby sa všetko dokončilo a nikomu sa nič nestalo. Budúci naši žiaci nech nastúpia do krásnej zrekonštruovanej budovy.“

„No viete, to sa už tým životom naučíte. Tým, že som viac ako desať rokov spievala, získala som smelosť. Potom som rozprávala ako učiteľka, vtedy sa to naučíte a ono sa to všetko postupne vyvíja a prichádza to samo od seba. Každý má také nejaké mravčenie v sebe, lebo je tam zodpovednosť. Ale že by som mala nejakú obzvlášť veľkú trému, to nemôžem povedať. Nemám problém vystúpiť aj pred väčším publikom. Ale aj napriek tomu, vždy tá „trémička“ tam nejaká je.“

Aký máte z pohľadu pedagóga názor na školstvo?

PRÍCHOD DO PRVÉHO ROČNÍKA, VEĽKÁ ZMENA

Každé dieťa zažíva v živote veľa stresujúcich momentov, jedným z nich aj je vstup do iného školského prostredia. Takýto typ zmeny prináša strach a veľa otázok – či zvládne učivo, aký budú učitelia, či si sadne so spolužiakmi....Týmto prešiel aj jeden z našich prvákov, Matúš Kyška z I.A: „Keď som v máji roku 2022 písal prijímacie pohovory sem na OA TN, bol som trochu vystresovaný ako to dopadne a aké budú vlastne samotné „prijímačky“. Ale keď som sa neskôr dozvedel výsledok, spadol mi kameň zo srdca. Po pár mesiacoch, keď nadišiel ten deň, kedy som mal prísť 1. krát do novej školy, sa tie isté obavy vrátili. Tak som si pomaly povedal, že „a je to tu“... je tu ten deň, 5. september. Keď som vchádzal do školy, tak som bol zvedavý. Akí budú spolužiaci? Akí budú žiaci z vyšších ročníkov? A akých učiteľov dostaneme? No hneď po prvom dni som si vydýchol. Spolužiaci sú skvelí. A to som si vydýchol asi zo všetkého najviac. Lebo byť 5 rokov s ľuďmi, ktorých z nejakého dôvodu nemusím, by mi len sťažilo „pôsobenie“ na tejto škole. Ako ďalšie, čo ma milo prekvapilo bolo to, že sú tu milí a kamarátski učitelia, ktorí radi pomôžu a poradia. No a nakoniec žiaci z vyšších ročníkov. Vo filmoch to vždy býva také, že sa tam moc šikanuje.... ale som rád, že v porovnaní s touto školou je to len výmysel a že to tak aj ostane... Postupom času, ako sa stáva táto škola mojim druhým domovom, mám v nej lepšiu a lepšiu pocit...“

PRÍCHOD DO PRVÉHO ROČNÍKA, VEĽKÁ ZMENA

Celá Obchodná akadémia si praje, aby sa naši prváci cítili dobre, ale niekedy je náročné definovať presne, čo koho trápi, tak sme sa rozhodli distribuovať všetkým prvákovičkám dotazník s 15 otázkami. Tu sú najpodstatnejšie výsledky nášho prieskumu.

12

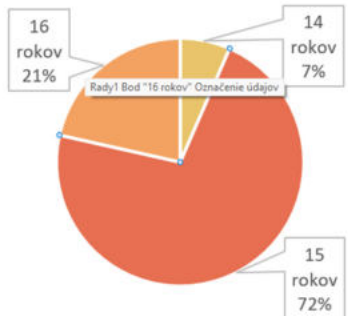
Naše otázky boli nasmerované najmä na tieto oblasti:

- aké majú naši prváci obavy z nových spolužiakov,
- aké majú naši prváci obavy zo starších spolužiakov,
- aké majú naši prváci obavy z nových učiteľov,
- aké majú naši prváci obavy z nových predmetov,
- aké majú naši prváci obavy z dochádzania do školy.

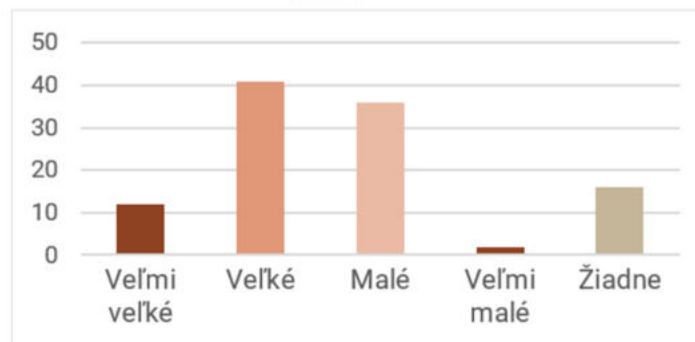
Dotazníkov sme vytlačili 130 kusov (toľko je prvákov), vrátilo sa nám 107 kusov, z toho sme vyhodnotili 106 dotazníkov (1 nebol správne vyplnený), môžeme teda skonštatovať, že na naše otázky odpovedalo 82 % prvákov. To nie je zlé, čo poviete? :o)

ŠTRUKTÚRA
VEKOVÁ

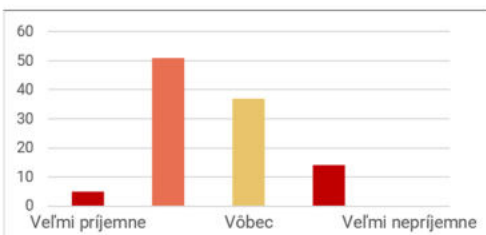

ŠTRUKTÚRA
OBĽÚBENÝCH
SPOLUŽIAKOV

Naši prváci mali najviac obavy z nových spolužiakov, v podstate, zo seba navzájom :o). Až 53 % malo obavy veľké a veľmi veľké, ako vidíte v grafe.

Ale nakoniec ich spolužiaci prekvapili príjemne, čo konštatovalo 90% opýtaných.

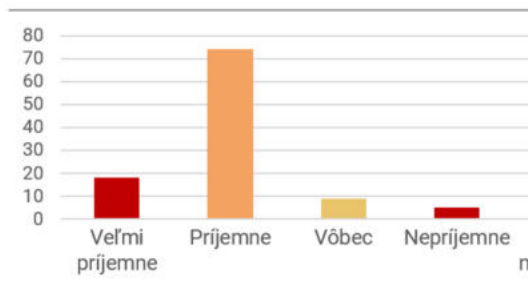

AKO PREKVAPILI PRVÁKOV NOVÉ PREDMETY

Štúdium na Obchodnej akadémii prináša samozrejme v porovnaní so základnou školou aj nové predmety. Napriek tomu, že až 46% prvákov malo obavy z nových predmetov, z výsledkov nášho prieskumu sa potvrdilo, že viac ako 56% prvákov nové predmety prekvapili príjemne. Vôbec nebolo prekvapených 37%, z čoho ale podstatnú časť tvorili prváci bilingválneho štúdia.

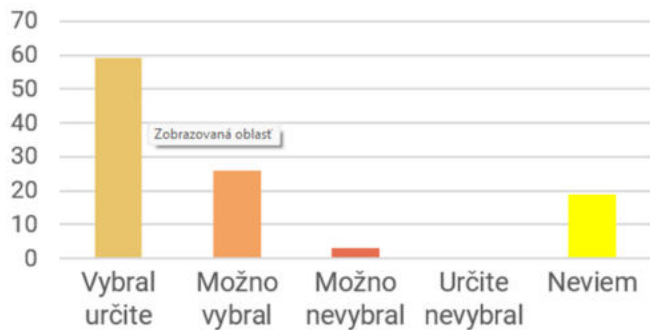
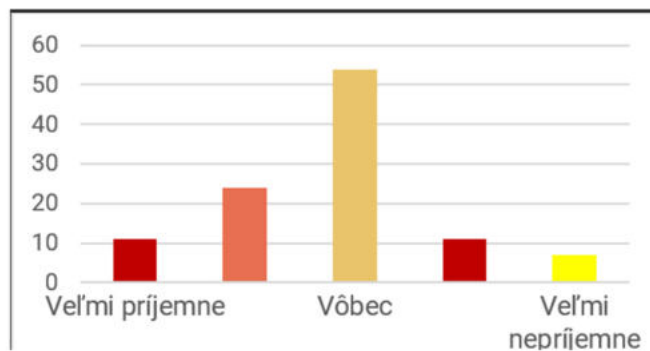
OBAVY Z NOVÝCH UČITEĽOV:

Samozrejme, nová škola a nový kolektív znamenajú aj nových učiteľov, tých sa „bálo“ 44% našich respondentov. Je možné konštatovať, že náš učiteľský zbor ich prekvapil viac než príjemne, čo dokazuje nasledujúci graf:

OBAVY Z DOCHÁDZANIA DO ŠKOLY

So zmenou školy je spojená v mnohých prípadoch aj zmena spôsobu dochádzania do školy. Je nám ľúto, ale 16% našich prvákov má s dochádzaním nepríjemné skúsenosti a pocity, naopak, až 50% nie je vôbec prekvapených a pre 32% je to dokonca príjemný zážitok.

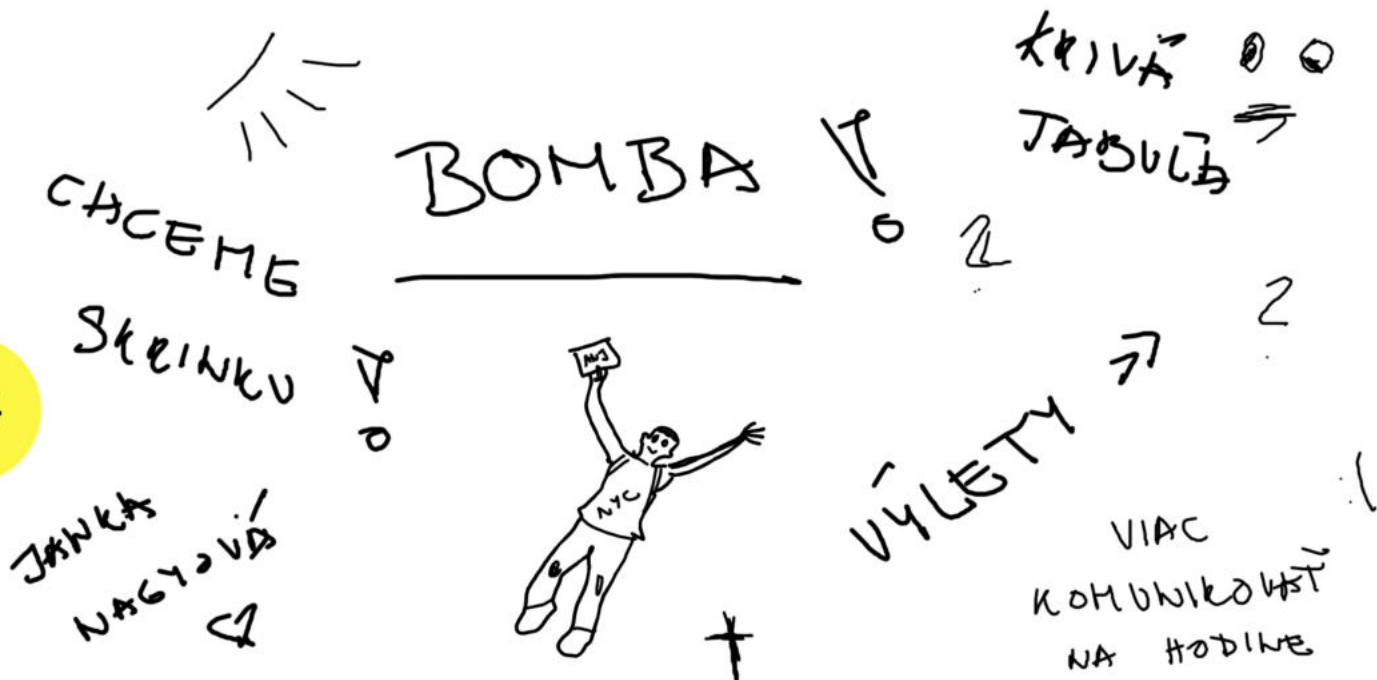
VYBRALI BY STE SI NÁS OPĀŤ?

Graf vyššie potvrdzuje, že takmer 80% by si našu školu vybralo.

VEĽA ♀ WC

↳ TO SB ZUS

ODKAZY PRVÁKOV:

14

RADA OD PÁNA PSYCHOLÓGA MGR. JOZEFA ANTONIČA:

Každá zmena sa nakoniec postará sama o seba. Je to proces, ktorý má svoje tempo a svoje fázy a to najlepšie čo môžeme urobiť je nebrániť mu v tom. Nemali by sme ju uponáhľať (napr. vyčítať si „už by som tu mal byť ako doma!“) ani jej nebrániť („nechcem tu byť, chcem sa vrátiť na starú školu“). Vytvoríme si rutinu a držíme sa jej. Pripravujme sa do školy ako vždy, choďme načas a tu a tam sa skúsme zoznámiť s novým spolužiakom a prehodiť s ním pár viet, napr. na tému ktorú máme obaja radi.

Jeden môj kamarát raz prišiel na nový internát na izbu, našiel tam piatich chalanov hrať karty a povedal: „Ahojte, kto tu hrá Minecraft?“. Jeden z nich sa prihlásil a kamarát na to: „Ahoj, ja som Jano“

Robme to, čo sme v škole vždy robili a ani sa nenazdáme, budeme nej neoddeliteľnou súčasťou. A o pár mesiacov tu budeme my vítať „tých nových bažantov“.

EXKURZIA DO ŽILINY 1.A

My, 1.A, sme sa vo štvrtok, 20. 10. 2022 zúčastnili exkurzie v Žiline. Bol to pre nás deň, na ktorý sme čakali od prvého momentu, keď nám to naša triedna učiteľka oznámila. Nielen preto, že sme sa uliali zo školy, ale aj, že sme upevnili naše vzťahy a stala sa z nás ešte lepšia partia.

Náš výlet začal na železničnej stanici, kde sme sa stretli o 8:15. Triedna nám rozdala miestenky, nasadli sme do vlaku a v celom vagóne zavládla pohoda, smiech a dobrá nálada. Prišli sme do Žiliny a príjemnou prechádzkou v pravom jesennom počasí sme sa presunuli do Krajskej knižnice.

Usadili sme sa a onedlho nám začala prednáška v anglickom jazyku o Veľkej Británii. Vďaka sčítanej pani knihovníčke sme sa dozvedeli niečo z histórie, o zvykoch a tradíciách, ako napríklad palacinkový deň alebo deň Svätého Patrika. Pozreli sme si krátke, no veľmi výstižné video o Henrym VIII. a porozprávali sme sa o ďalších panovníkoch, ktorí vládli vo Veľkej Británii. Po prednáške sme prišli do Britského centra, ktoré bolo zaplnené len anglickými knihami, či už detskými, odbornými, náučnými, alebo klasikami. Dozvedeli sme sa, že ak si chceme požičať nejakú knihu, vedľa ju poslať aj poštou na dobierku, čo možno v budúcnosti v rámci ekonomických predmetov využijeme. Urobili sme si spoločné foto a prešli do obchodného centra Aupark, kde sme mali rozchod. Ten sme využili na obed, behanie po obchodoch a mnohí z nás si kúpili aspoň 1 knihu.

Neskôr sme sa zastavili ešte v centre mesta, kde sme uvideli studňu lásky, ktorú zdobilo mnoho zámkov. Sadli sme si na lavičku a vychutnávali slnečné lúče, ktoré nám spríjemňovali náš výlet. Pohodovým krokom sme sa dopravili na stanicu, usadili sme sa na naše miesta a niektorí unavení, niektorí plní energie sme šťastlivo prišli naspäť do Trenčína.

Návštevu Krajskej knižnice v Žiline vrelo odporúčame všetkým, ktorí majú radi knihy, angličtinu, výlety a dobrú náladu...

Napísala Simona Komorovská

História papierových peňazí

16

Spomeňte si na situáciu, keď ste si kupovali nejaké jedlo alebo oblečenie a zaplatili za ne v hotovosti nejakou bankovkou. Napadlo vám pri tom, odkedy prijalo ľudstvo kus papiera v tvare obdĺžnika za platidlo? Za platidlo, kvôli ktorému musia stráviť ľudia napr. 8 hodín v práci?

Určite ste si vedomý, že peniaze ako ich poznáme v dnešnej podobe tu nie sú odjakživa. Najstarší spôsob obchodu bol výmenný obchod, pri ktorom si ľudia vymieňali tovar, najčastejšie dobytok alebo jedlo. Na území Slovenska sa vymieňalo napríklad plátno. Od základu tohto slova je odvodené moderné slovo platiť.

Peniaze začali vznikať, keď si ľudia uvedomili, že výmenný obchod predstavuje fatálny problém, dôsledkom čoho je, že spoločnosť takto fungovať nemôže. Predstavte si, že ste farmár v roku 1000 pred Kristom a chcete ryby. Navrhnete rybárovi výmenný obchod - ryby za zeleninu. Ak pristane, obidvaja ste šťastní. Ale čo sa stane, ak nechce zeleninu? V tom prípade ryby nedostanete.

To bol problém, v ktorom sa ľudia ocitali kvôli výmennému obchodu. A potom dostali nápad. Čo by sa stalo, keby sme mali univerzálne platidlo, ktoré by sa neskazilo a každý by ho prijal? A presne takým univerzálnym platidlom sú peniaze. Platidlom, ktoré sa dá ťažko sfaľšovať, neskazí sa a každý ho prijme.

Prvé reálne peniaze boli medené mince, používajúce sa v roku 800 pred Kristom v starodávnom Grécku. Medené mince boli neskôr nahradené striebrom a zlatom. Napríklad starí Mayovia mali prvé zlaté mince a na území Slovenska sa používal biatek (stará strieborná minca z okolia Bratislavy). Následne začali prechádzať na zlatý štandard. Zlaté mince sa používali výlučne ako platidlo, pretože sami osebe nemali nijakú hodnotu.

Ale ako sa stalo, že sa ako peniaze začali používať kusy papiera? Ak rozmýšľate nad papierovými peniazmi z prvopočiatkov ako nad súčasnými modernými bankovkami, ste ďaleko od pravdy. Prvé papierové peniaze sa objavili v starovekej Číne, kde boli peniaze ťažké a neprenosné, preto začali vydávať papiere, na ktorých bola napísaná nominálna hodnota peňazí. Legenda vraví, že peniaze z Číny do Talianska priniesol Marco Polo. Isté však je, že sa čoskoro v Taliansku udomácnili. Práve na Apeninskom polostrove sa začali vydávať rovnaké úpisy, cez ktoré sa papier rozšíril do celej Európy.

Veľký skok nastal v roku 1640 v Anglicku, kde sa zlatníci dohodli s obchodníkmi na uložení ich peňazí do trezorov. V prípade, ak zlatníci peniaze obchodníkov požičiavali ďalším osobám, inkasovali za túto službu úrok. To z nich prakticky spravilo prvé banky. Keď niekto do trezorov vložil peniaze, dostal papier, ktorý symbolizoval vloženú hodnotu. Po čase sa tieto papiere začali sami o sebe vymieňať ako mena, a to z nich spravilo prvé bankovky.

ZLATÝ ŠTANDARD

Je idea že každá bankovka má svoju hodnotu zaručenú v zlate cez centrálnu banku. To znamená, že si hocikto kedykoľvek mohol zobrať svoje papierové peniaze a vymeniť ich za zlato.

STREĽBA Z NENÁVISTI

Bratislava, 12.10.2022

Podnik Tepláreň, Zámocká ulica, streda večer približne 19 hodín. Pravicový extrémista spúšťa streľbu, padlo približne desať výstrelov. Všade vládne chaos. Na mieste zomierajú dvaja mladí ľudia Matúš (23) a Juraj (27). Polícia uzatvára viacero ulíc a začína sa pátranie. Trvá od neskorých večerných hodín až do nasledujúceho rána, kedy nachádzajú páchatel'a mŕtveho. Spáchal samovraždu.

Prihlásenie k útoku

Niekoľko hodín pred útokom anonymný profil na Twitteri zverejnil manifest namierený proti židom a LGBT+ ľuďom. Pridal aj niekoľko príspevkov naznačujúcich, že autor danú akciu pripravuje. Krátko po 19. hodine sa k nemu aj nepriamo prihlásil. Muž sa zrejme dlhodobo pripravoval. Ešte v auguste zverejnil fotografiu samotného podniku Tepláreň. Na svojom účte v uplynulých dňoch napísal (v preklade) : „Už som sa rozhodol a bude to vykonané.“ Svedkovia v stredu večer potvrdili, že útočník stál pred podnikom niekoľko desiatok minút a na svoje obete čakal. Strel'al chladnokrvne.

NTMA0315 @ntma0315 · 15h

It will be done.

2

NTMA0315 @ntma0315 · Oct 11

I have made my decision.

1

Samovražda

Polícia našla útočníka vo štvrtok ráno na Kramároch. Zabil sa zjavne sám a jeho telo našiel náhodný okoloidúci. Na miesto sa dostavil špeciálny prokurátor Daniel Lipšic, ktorý tento prípad dozoruje. Potvrdil, že pravdepodobným motívom činu páchatel'a bola nenávisť. „Nič nenasvedčuje, že by ich poznal,“ uviedol Lipšic. Ukázalo sa, že páchatel'om bol 19-ročný bratislavčan Juraj K. Polícia sa zaoberá aj verziou, že dvojnásobnú vraždu spáchal zbraňou svojho otca, ktorý v minulosti kandidoval za Harabinovu politickú stranu Vlasť. Keďže je páchatel' mŕtvy, bude trestné stíhanie po objasnení zrejme zastavené.

NTMA0315 @ntma0315 · 1h

caute vidíme sa na druhej strane 🙄

104

20

35

Útočník

Tento čin bol motivovaný nenávisťou voči LGBT+ komunite, ako sme sa mohli dozvedieť z Twitteru útočníka. Na Slovensku tak ide o prvý domáci pravicový teroristický útok. Niekoľko hodín komunikoval svoje plány aj prostredníctvom platformy „4chan“ ktorá predstavuje anonymnú sociálnu sieť. Zverejnil aj fotografiu z miesta incidentu, krátko po polnoci odkázal, že sa s priaznivcami stretne na druhej strane. Manifest, ktorý údajný páchatel' zverejnil, je plný neonacistických a extrémistických myšlienok. Autor v ňom priamo oslavuje známych neonacistických a pravicovo extrémistických teroristov, ktorí v minulosti spáchali teroristické útoky. Odvoláva sa napríklad na známych 14 slov neonacistického teroristu Davida Edena Lana, ktorého odsúdili práve za terorizmus. Ďalej v ňom vyzdvihuje útok Brentona Harrisona Tarranta, ktorý v marci 2019 zavraždil v mešite na Novom Zélande 51 ľudí.

NTMA0315 @ntma0315 · 5h

#bratislava feeling no regrets, isn't that funny?

25

6

9

NTMA0315 @ntma0315 · 5h

#bratislava #hatecrime #gaybar #bratislava

1

3

Napísala Natália Rajčanová

SPOMIENKOVÝ POCHOD ZA ODSÚSENIE NENÁVISTI VOČI LGBT+ KOMUNITĚ V BRATISLAVE

BRATISLAVA 14.10.2022

Ulice sa zaplnili tisíckami ľudí pobúrených z ohavných činov 19-ročného vraha, ktorý vraždil z nenávisťi voči inakosti. Všade vládla melanchólia a ľudia niesli kvety, sviečky, transparenty či iné predmety pre spomienku obetí. Cez celú ulicu bol počuť hlasný krik a plač. Pochod sa presúval od Zámockej ulice, teda kde sa odohrala strelba voči dvom mladým nevinným ľuďom až na Námestie SNP, kde mala príhovor pani prezidentka Zuzana Čaputová či majiteľ baru Tepláreň Roman Samotný aj spolu s mnohými inými politicky či spoločensko významnými osobnosťami. Mnohí sa nezdržali sĺz.

12.10.2022 sa stal dňom, na ktorý LGBT+ komunita nikdy nezabudne. Stal sa dňom, kedy z nás opadala posledná nádej, že sa tu môžeme cítiť bezpečne a môžeme byť sami sebou. Homofóbia tu totiž stále je a sprevádza nás na každom kroku. Musíme sa spojiť a nevzdávať sa. Musíme bojovať za naše práva - nechceme viac, chceme to rovnosť. „Prestaneme kričať, keď nás prestanete zabíjať.“

Napísala Ema Maláková

„Bieda, urpenie trápiť
má náš ľud, nie to
jeho hrdinstvo, čo
zamotáva a rozvíja sa
v dejovej osnove ako

zlatá niť, ktorou si
tento ľud šije odev z
nenávisťi voči
menšine.“

Kristína Janegová - šéfredaktorka

I: Hi Mr. Cooper, so for the start of our interview, just for the context of these questions I'd like to ask you how long have you been living in Slovakia?

C: I'm always scared to answer because I should know Slovak by now, but I've been here like 11 - 12 years...

I: So, I presume you don't know Slovak?

C: Not a lot, mate.

I: So the first question I'd like to ask is Do you see any differences between the Halloween In the UK and between the Halloween In Slovakia?

C: Well, we sort of follow the Americans more closely than you do... well the Slovaks do, let's say. Cause I don't, really, ever see trick-or-treaters or anything like that in Slovakia. Not at all. We do it in our other school, but I think it's because it's a bilingual school, so we have like all the kids dress up and we'll give them marks and basically, they have a free day just to play around.

I: Which tradition do you like better? The one in UK that follows more the American style or the one here which is basically that we don't have Halloween but we have a day of remembering the dead.

C: So, from an ideological point of view, Slovakia is doing it the right way. But from the point of being it fun I think Americas got it right. The British its sort of half-hearted you get couple of teenagers knock on your door wearing maybe a mask and that's it. And they go "Trick or treat", so I don't know. I think Slovakia has its heart in the right place for that... better than the British do.

LUKE

COOPER

INTERVIEW PROVIDED BY CHARLIE LORDAN

I: Since you originally come from the UK, I'd like to ask you what is your opinion on the AllSouls Day we have here in Slovakia?

C: I don't want everyone in Slovakia to hate me, but I feel like you shouldn't wait till one special day to remember the dead. You could do it any time, not just on one special day.

I: Does the older generation in the UK have some sort of hatred against kids going trick or treating, like for example in Slovakia, where the older generation generally speaking hates this sort of American tradition of dressing up, or would they just don't really care about it in the UK?

C: I think they get annoyed by it I don't think they hate it. I think the difference is maybe that Slovakia's more Catholic and the older generation tends to be more religious so perhaps... I mean they see us as the devil worship to a certain degree, don't they? Which is kind of not the point at all the point of wearing costumes is to scare of the ghosts. So, it's actually the opposite, but it still looks to people like devil worship of some kind.

I: Does the part of the UK from where you come from have some sort of different traditions on Halloween or would they be all the same in the whole country?

C: I think there are places where they really do celebrate it hard, but I think more north of the UK. Where I'm from, actually, the big celebrations are week after Halloween because of November 5th which is the Guy Fawkes Night where you have fireworks and all of that kind of stuff. So, Halloween really is not as important to us as the November 5th would be.

I: And do you have any funny story from when you were a child and went trick or treating?

C: Well, because you have the connection between Halloween and November 5th, we were going around trying to do trick-or-treating cause there was a group of us in costumes, realize we weren't making any money doing it, we were getting many sweets cause people weren't really into it. So, there is another tradition called A penny for the Guy and that's a thing like... Its too complicated to go into but if you look it up, Guy Fawkes was basically a terrorist who tried to blow up the houses of parliament and it's became celebration where you build like big bonfires. So, we just made one of my friends pretend to be a Guy which is a straw effigy that you throw onto the bonfire. So, we just made him lie very still on a skateboard and we just pulled him, and we switched from trick-or-treating to A penny for the Guy which is another tradition we have.

I: Is there any different Halloween tradition you've known of and that you like?

C: Bobbing for apples was one we used to do a lot. Its where you have like a bowl of water with apples in it and you'd put your hands behind your back and you'd try to pick up the apples with your mouth. And since I am a lover of horror films, the tradition I love the most is the 31 days of Halloween, which is for the entirety of October you have to watch one horror movie a day.

I: So what horror film would you recommend our readers to watch?

C: The Shining, it's my favourite film of all time.

I: That's all of my questions, it was a pleasure to interview you,

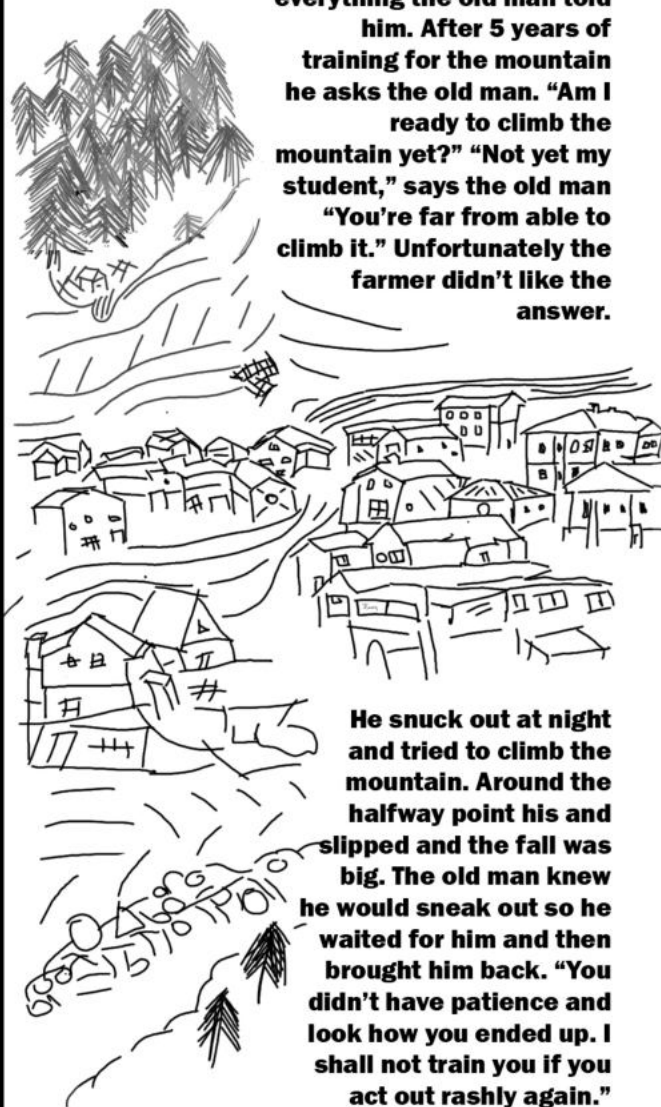
THE FARMER AND THE MOUNTAIN

THE
FARMER
AND
THE
MOUNTAIN

WRITTEN BY DOMINIK SLOVÁK

There was once a poor farmer living in a village under a very tall mountain. It was said that whoever climbs the mountain will get anything they want. Everyone living up there was born on top of the huge mountain. All except for one old man that came back down. So the poor farmer looked for the old man and after not much searching he found him. The farmer knocked on his door and the old man opened it. The old man was known for not only climbing the mountain, but also for preparing young people to climb it. "Oh, hello there. Please do come in," said the old man. "I haven't had a visitor in a long time." The old man made some tea for the farmer and told him a story about how he climbed the mountain. "Speaking of the mountain," said the farmer "I humbly ask you if you could teach me how to climb it." "I'm very sorry, but I can not teach you." Said the old man. "It's been my dream since I was just a little boy to climb the mountain. Please teach me how to climb it." The farmer begged. The old man responded to him. "Very well then. I'd hate to ruin someone's dream like that, you seem capable enough." And so they started training.

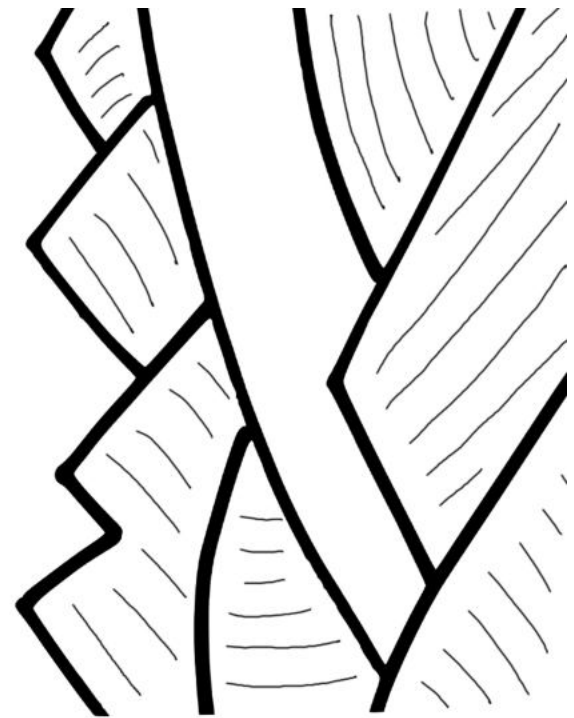
The farmer was a very good student and did everything the old man told him. After 5 years of training for the mountain he asks the old man. "Am I ready to climb the mountain yet?" "Not yet my student," says the old man "You're far from able to climb it." Unfortunately the farmer didn't like the answer.

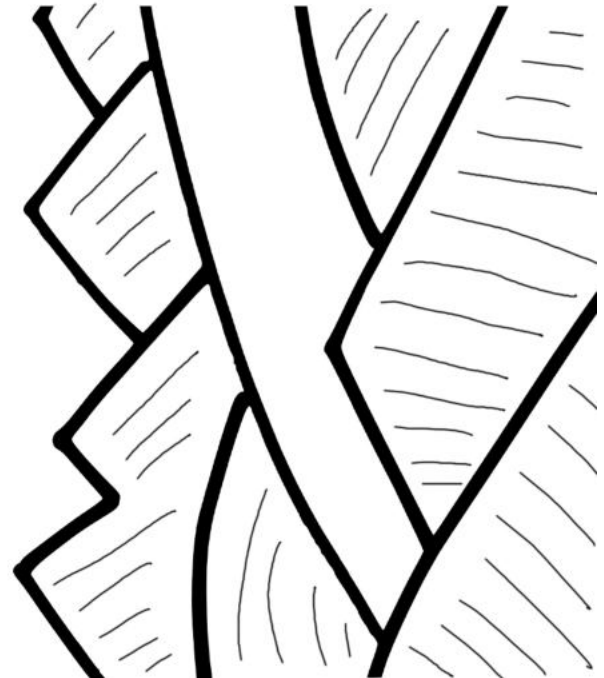
He snuck out at night and tried to climb the mountain. Around the halfway point his and slipped and the fall was big. The old man knew he would sneak out so he waited for him and then brought him back. "You didn't have patience and look how you ended up. I shall not train you if you act out rashly again."

The old man criticized him. "I'm sorry, I promise I'll listen to you next time." The farmer apologized. After another 5 years the farmer asked the old man if he is ready to scale the mountain. "Not yet," told him the old man "You're close, but not there yet." The farmer, again, didn't like the answer. He snuck out again. This time he was almost at the top. He could hear the people at the top talking and having fun. Right as he reached to pull himself up, his legs gave up and he fell down again. He survived the fall but the injury was great. "You acted out rashly again," said the angry old man "No patience. I'm hesitant to teach you again. You had so much potential..." "I'm very sorry teacher. I swear on my life I'll listen to you this time." The farmer was convincing the old man. The old man gave in. "Alright, but this is your last chance." Said the old man with a slight smile. They trained again after the farmer recovered. Surely enough after a year of training he asked. "Teacher am I ready now?" "Please wait a little bit longer." The old man told him. "This time the farmer listened to the old man and didn't sneak out. After 2 more years of training the farmer asked the old man: "Am I ready to scale this mountain now?" "Yes, yes you are my student. Take this," the old man handed him a bag. "I made lot's of tea for you and enough food to last you 3 or 4 days. Now go and climb the mountain." And with those kind words from his teacher he left to go climb the mountain. He was climbing carefully and took breaks when he was getting tired instead of forcing himself to his limit. After 3 whole days he climbed the whole mountain. All the stories were true. He stood in the house line and when he waited long enough, they built him a house. After a year he found himself a wife they settled down together. When they were ready they had kids. The farmer had a very good life on top of the mountain. One day his son asked for lemonade. They found the lemonade line and waited until it was their turn. Then he turned to his daughter and asked her what she would like. "I would like some punch." His daughter answered. They were looking for the punch line but they couldn't find it. They ended up asking a nice looking man "Do you know where the punch line is?" the nice man answered them. "Oh you haven't heard?" "Heard what?" They asked him. "We have everything here, except for the punch line."

The lesson learned in this story is that patience is virtue, and we shouldn't rush to our goals if we think they're close, because they might be further than we think.

NOANEWS

THE BEAUTY

Autumn is the season full of fading summer colours, rainy weather and coffee scent. In the middle of the silent forests, a light chilly breeze picks up leaves and carries them to the ground in swirls of an invisible dance. Nevertheless, the most beautiful scenery is the golden sun rays tickling the treetops of various colours and shades which look like a pallet of an artist, who can't decide which one represents this part of year best. However, this masterpiece sometimes gets wrapped up in a thick layer of the selfish fog, that wants to keep all the beauty of nature to itself. It's something similar to the layer of fallen leaves covering the soil with only mushroom caps peeking out from it enjoying the calming music of water droplets hitting the ground when it rains. Inside of households the rain drums on the windows instead, accompanied by cracking in the fireplace which creates a peaceful symphony. The warmth radiating from the flames mixed with the sweet smell of hot tea and chocolate floating around makes the atmosphere even more comfortable. In my opinion autumn is the most beautiful season of them all.

OF AUTUMN

WRITEN BY ANDREA PALMANOVÁ

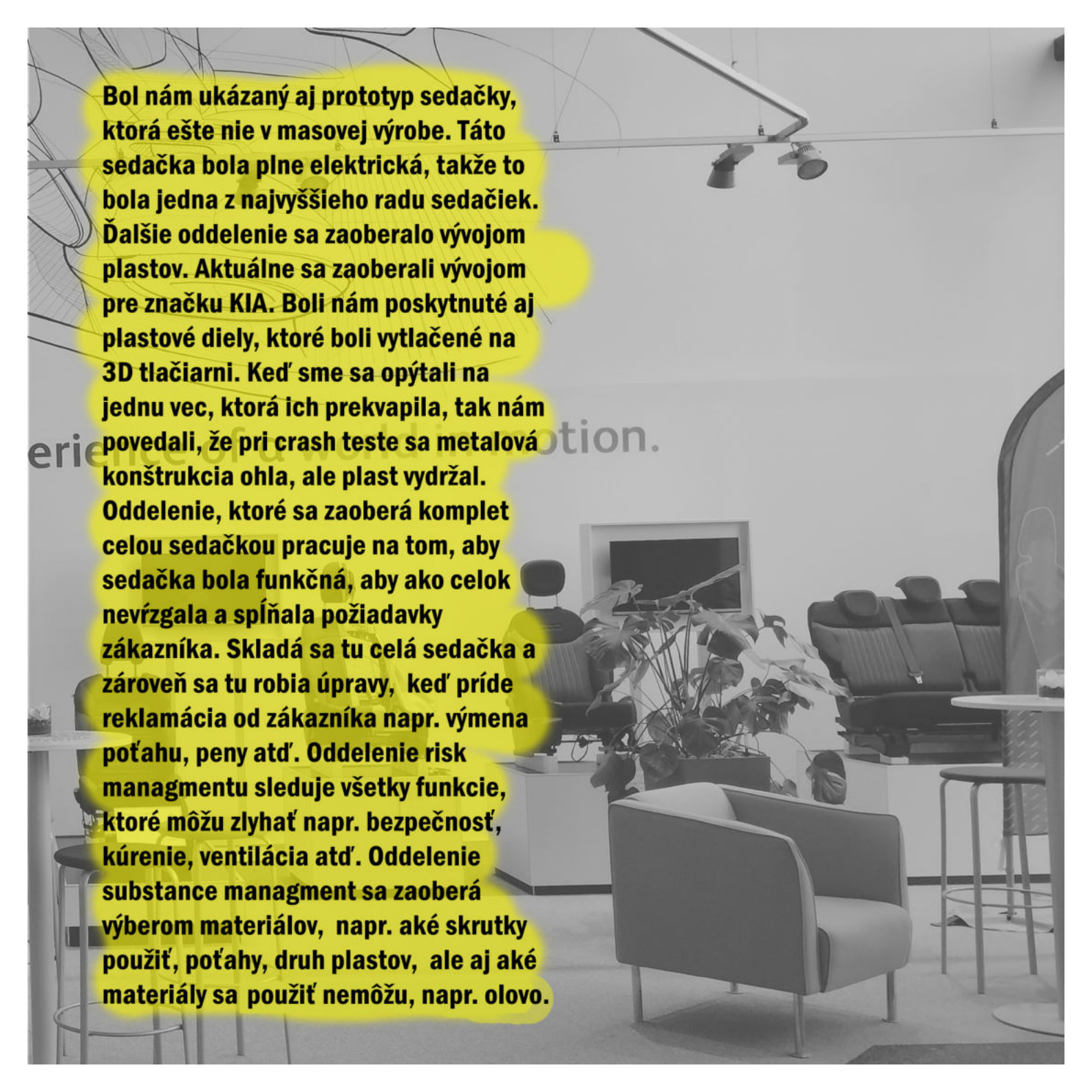
PHOTOS PROVIDED BY CHARLIE MANDINEC LORDAN

EXKURZIA 4.A V ADIENT S.R.O.

Dňa 13. 10. 2022 sme sa zúčastnili exkurzie v spoločnosti Adient s.r.o. Ide pôvodom o americkú korporáciu, ktorá sa na území Slovenska vyskytuje v 5 lokáciách, zamestnáva takmer 3000 zamestnancov a v Trenčíne, v priemyselnom parku, prevádzkuje najväčšie vývojové centrum pre automobilový priemysel na Slovensku.

Exkurziu sme začali vo vstupnej hale, kde nám boli priradené karty pre návštevníkov a zároveň nám boli zalepené všetky kamery na našich telefónoch, aby sme z firmy nemohli vyniesť žiadne „confidential information“. Jediné miesto, ktoré nám bolo dovolené odfotiť, bola vstupná hala.

Prvým oddelením, ktoré sme navštívili, bolo oddelenie benchmarkingu, kde sa vykonáva špionáž. V rámci tohto oddelenia sa rozoberajú sedačky získané od konkurencie, skúma sa ich zloženie a ich funkčnosť. Potom sme sa presunuli do inžinierskeho centra, kde prebieha samotný vývoj sedačiek. Väčšina testov sa vykonáva zo začiatku v simulácii na počítačoch, keďže testy v realite sú dosť drahé. Na počítači nám bolo ukázané, ako taká simulácia prebieha, ako vyzerá bočný alebo zadný náraz a čo všetko sa pri testoch skúma. Zaujímavé bolo, že tieto testy vykonávali ženy, keďže vo firme Adient prevažujú kvôli povahe typu práce, predovšetkým muži.

Bol nám ukázaný aj prototyp sedačky, ktorá ešte nie v masovej výrobe. Táto sedačka bola plne elektrická, takže to bola jedna z najvyššieho radu sedačiek. Ďalšie oddelenie sa zaoberalo vývojom plastov. Aktuálne sa zaoberali vývojom pre značku KIA. Boli nám poskytnuté aj plastové diely, ktoré boli vytlačené na 3D tlačiarňi. Keď sme sa opýtali na jednu vec, ktorá ich prekvapila, tak nám povedali, že pri crash teste sa metalová konštrukcia ohla, ale plast vydržal. Oddelenie, ktoré sa zaoberá komplet celou sedačkou pracuje na tom, aby sedačka bola funkčná, aby ako celok nevŕzgala a spĺňala požiadavky zákazníka. Skladá sa tu celá sedačka a zároveň sa tu robia úpravy, keď príde reklamácia od zákazníka napr. výmena poťahu, peny atď. Oddelenie risk managementu sleduje všetky funkcie, ktoré môžu zlyhať napr. bezpečnosť, kúrenie, ventilácia atď. Oddelenie substance management sa zaoberá výberom materiálov, napr. aké skrutky použiť, poťahy, druh plastov, ale aj aké materiály sa použiť nemôžu, napr. olovo.

Oddelenie durability sleduje životnosť materiálov, aj jednotlivých funkcií sedačiek ako napríklad posúvanie sedačky, zdvih ale napríklad aj airbagy. Videli sme aj test jedného z airbagov. Na záver sme sa presunuli do konferenčnej miestnosti, kde nám bola ponúknutá káva a voda a zároveň nám bola odprezentovaná prezentácia v anglickom jazyku, ktorá nám povedala viac o spoločnosti, jej lokáciách, možnosti zamestnania, benefitoch ponúkaných zamestnancom, ale aj o existujúcej hierarchii vo firme.

Exkurzia bola zaujímavá a odporúčame ju pre vyššie ročníky v rámci výučby ekonomiky. Zároveň je táto spoločnosť zaujímavým miestom na získanie praktických skúseností pre študentov.

Alexander Dubček bol spolužiak môjho pradedka v Kirgizsku

Oral story

Alexander Dubček je ikonická postava našich dejín. Občas som počula, ako sa o ňom v rodine rozpráva, ale neprikladala som tomu väčší význam. Až keď sme si minulý rok na hodinách dejepisu a slovenského jazyka pripomenuli sté výročie narodenia tejto významnej osobnosti, napadlo mi - čo tak zachytiť spomienky mojej rodiny? Vedela som, že môj pradedko Rudolf M., inak vynikajúci šachista - hral aj s veľmajstrom Kasparovom, bol spolužiak Alexandra Dubčeka. A tak sa začalo nahrávanie, pátranie po historických súvislostiach. Predo mnou sa odkrývali obrazy z obdobia Interhelpa i represie počas stalinských čistiek, ktoré sa kruto dotkli aj našej rodiny.

To, čo mi rozprávala moja babka Olinka, je také šokujúce, až je to pre mňa neuveriteľné. Mnohí vyčítajú Dubčekovi, že bol slaboch, keď podpísal Moskovský protokol, a tým vlastne skončil pokus o reformu socializmu v ČSSR. Ja som si uvedomila, že on už v detstve poznal Rusov a vedel, akí dokážu byť krutí...

Snažila som sa čo najpresnejšie prepísať výpovede. Pamätníci mi vysvetlili, čo to je Interhelpo a ako sa môj pradedko Rudolf M. stal spolužiakom Sašu - Alexandra Dubčeka. Výpovede som overovala hľadaním informácií na internete.

Môj praujo Jozef H., ročník 1954, dôchodca, si takto spomína na A. Dubčeka a Interhelpo:

„Môj svokor Rudo M. prišiel do Interhelpa, keď mal štyri roky. Nastúpil aj s Alexandrom Dubčekom, ktorý bol tiež ročník 1921, do prvej triedy. Bola to taká „malotriedka“ pre viac ročníkov. Učili sa povinne ruštinu, aj po perzsky. Pokiaľ si dobre pamätám, tak Dubčekovci v Interhelpe ešte chvíľu ostali, dokým nenastala vojna. Každopádne, keď svokrova rodina prišla potom naspäť domov, nič tu nemali, lebo všetko predali. U príbuzných skúšali hľadať pomoc...

Svokor spomínal momenty, keď ako malé dieťa videl vlnu ľudí, nevinne odsúdených do gulagov, ako putovali v nekonečnom zástupe (ostal ticho). O tomto je celkovo málo informácií, jednoducho sa o tom nehovorí. Tam sa ľudia báli hocičo povedať, lebo vždy sa našiel niekto, kto ich udal, a dostali trest pätnásť rokov gulagu, z ktorého sa len málokto vrátil...“

Môj dedko Matej Glos, ročník 1950, dôchodca, Trenčín

Aký bol dôvod pre vznik Interhelpa?

„Hm... (zamyslenie). Ono to začalo tak, že Slovensko bolo málo industrializované, keďže trpelo veľkým vystaňovalectvom. Veľa ľudí emigrovalo hlavne do Ameriky. Bolo to po tom, ako v Rusku prebehla Veľká októbrová socialistická revolúcia, kde Lenin začal plánovať takzvanú Novú ekonomickú politiku. Ľudia, ktorí verili komunizmu tu na Slovensku, uverili predstave, že Rusko bude raj ako Amerika, kde môžu budovať komunizmus. Rozpredali všetky svoje majetky (malé chalúčky, pozemky), zložili peniaze a vytvorili takzvané „Interhelpo“, to bolo akoby družstvo, spoločnosť.“

Ako prebiehalo jeho samotné budovanie?

„Ľudia sa sústreďovali v Žiline, odkiaľ, hovorí sa, že dva vlaky odchádzali. (zamyslene) Neviem... Dedko spomínal, že dokonca tri! (chvíľa ticha) Ale ja si to tak nepamätám. Rozpamätával sa, že tam cestovali aj z Brna, Maďari a aj Česi. Spolu s naloženými strojmi nastúpili na tieto nákladné vlaky a v roku 1925 odcestovali do Kirgizska. Toto miesto im určila sovietska vláda. Tam môžete založiť Interhelpo! (napodobňuje príkaz) Mesto, kam vycestovali, volali „Pišpek“, to si pamätám, dedko hovoril len o Pišpeku, aj keď to v kirgizštine malo iný názov. Daríť sa im darilo, fabrika začala fungovať.“ (pokojným hlasom)

Čo som zistila?

V pamätiach „Nádej zomiera posledná“ Alexander Dubček spomínal, že hospodárska kríza posilnila socialistické názory jeho rodičov. Nebolo teda ťažké presvedčiť ich, aby za „snom fungujúcim v praxi“ išli do Ruska, presnejšie do stredoázijského zapadákov s názvom Turkestan. Hovoríme o súčasnom Kirgizsku, kde strávili osem rokov. Namiesto sľubovaného raja ich čakala step a budovy zajateckého tábora. Všetko museli budovať od úplných základov. Interhelpovci v Kirgizsku vybudovali prvú elektrárňu, továreň na textil a nábytok či nemocnicu.

Dubčekov syn Pavol uvádza, že otec mal na Kirgizsko aj krásne spomienky, keď sa s bratom Júliusom chceli povoziť na ťave a tá ich uniesla ďaleko do stepi. Našli ich až neskoro večer... Detstvo Alexandra Dubčeka však zďaleka nebolo také idylické. Bol totiž svedkom všetkých krutostí stalinského režimu v tridsiatych rokoch minulého storočia, v dôsledku ktorých boli popravení aj Slováci a Česi. A keď pred Dubčekovcami vyvstala otázka „výberu“, či prijať ruské občianstvo, alebo odcestovať domov, rozhodnutie bolo jednoznačné. Tí, ktorí prijali ruské občianstvo, boli zlikvidovaní počas stalinských čistiek alebo odsúdení na nútené práce do gulagov.

Moja babka Oľga Glosová, ročník 1951,
dôchodkyňa, Trenčín

Ako prebiehal návrat domov?

„Keď sme chodievali pozrieť mojich starých rodičov, tak nám môj starý otec rozprával, čo zažili v Interhelpe. Tvoj dedko bol z toho šokovaný. Spomínal, ako sa stadiaľ vracali domov, i momenty, keď ich Rusi obrali o všetko... Retiazky, dokonca i obrúčky. Tak chápeš, (rozčúlenie), oni im tam postavili fabriku, nemocnicu, školy, a takto sa im odvd'ačili?...“
(odvrátenie zraku)

Aké silné následky si niesli po odchode?

„Otec, pre teba „dedko čarodej“, tam musel zažiť nejaký šok, tam sa muselo niečo udiť! Buď ešte v Kirgizsku, alebo vo vlaku. Pretože on mal... (hlboké zamyslenie)...obavy, blok. Možno vedel niečo, čo sa bál povedať? On sa všetkého bál! Zamykal sa! (hnev) Zamkol vchodové dvere, i chodbové, aj do spálne sa zavrel! Vieš, keby sa mu niečo stalo, my sa tam ani nedostaneme. Báli sme sa... (chvíľa ticha) Chcel dávať mreže na okná... (smútok) Nechcel hovoriť... So sestrou si dodnes myslíme, či náhodou nevidel, ako mu tí ruskí vojaci znásilnili matku. Vtedy to tam bolo veľmi divoké, vojaci ľuďom ubližovali, prepádávali ich, a to zanechalo postraumatické šoky. Mal strach, akonáhle videl alebo počul niečo, čo mu pripomínalo to, čo zažil.

A chúďa stará mama! (smútok) Tá si toho musela zažiť. (súvislý monológ) V dvadsiatich deviatich rokoch štyri deti, z ktorých jej ostalo len jedno.. Dedko čarodej, môj otec, najstarší z ich detí. Tesne predtým, ako odchádzali, prekonal maláriu, na ktorú zomieral. Jeho malý braček zahynul ešte pred transportom... A na tej známej fotke pred odchodom do Interhempa drží babka dve svoje dievčatká, dvojičky, ktoré cestu vlakom neprežili.. Pravdepodobne pre zanedbané podmienky vo vlaku dostali týfus, v tom im, bohužiaľ, lekár nevedel pomôcť. Tak sa v neznámom meste rozdelili, tvoj pradedko so svojím otcom ostali v transporte a matka s malými sestrami vystúpili, aby našli pomoc. Avšak, ani tu u lekárov nepochodili. Mladá matka s dvoma umierajúcimi dievčatkami na rukách, bez peňazí a v slzách, stála sama na osamelom nádraží. Nejaký človek sa nad nimi zľutoval a kúpil im lístok. Myslím, že mu prišlo ľúto, ako plakala, s takými malými detičkami... Na miesto sa dostala živá už iba ona...“ (nepokračuje)

Počas prvého roku Interhempa skutočne zomreli takmer všetky deti mladšie ako 3 roky, pretože neboli pripravené na choroby a zlé životné podmienky. Alexander Dubček aj môj pradedko videli transporty ukrajinských kulakov, ktorí boli presídľovaní za to, že nechceli odovzdať svoju pôdu soviетom. Obrazy mŕtvych tiel, ktoré boli vyhadzované z vagónov, mali pred očami do konca života.

Pri tejto výpovedi som pochopila, aký bol komunizmus krutý, jednotlivci boli iba čísla. Syn Alexandra Dubčeka Pavol spomína, že detstvo v Kirgizsku jeho otca veľmi ovplyvnilo. Rozumel ľuďom, cítil s nimi.

Politika bola pre neho službou občanom. Aj preto sa stal hlavnou postavou Pražskej jari.

Dlho som počúvala spomienky svojich blízkych, zaznamenala som však iba malú časť. Rozhodla som sa, že budem a vlastne musím v práci pokračovať. Pamätníci starnú a ich spomienky odídu s nimi... Pochopila som, prečo chcel Dubček reformovať socializmus sovietskeho typu, s ktorým sa zoznámil v detstve v Kirgizsku.

Všetko, čo som sa dozvedela, sú pre nás v tejto dobe už len spomienky. Každopádne všetko, o čom som písala, považujem za veľmi dôležité a mali by sme si to pripomínať.

Pretože, ako vraví môj dedko Matej:

„Spomienky tvoria históriu. A národ, ktorý si ich nie je vedomý, nebude mať ani budúcnosť.“

foto: rodinný archív

Napísala Kristína Janegová

IMATRIKULÁCIE PRVÁKOV

Ako aj na iných školách, aj na tej našej sa uskutočnili imatrikulácie. Ide o začlenenie sa do študentského života a myslím, že sme to všetci výborne zvládli a podarilo sa nám to. Na túto udalosť sme sa dlho pripravovali, vymýšľali zaujímavosti, ktorými by sme mohli obohatiť naše vystúpenie a v neposlednom rade sme sa zabávali na našich „návčikoch“. Tému, ktorú nám vymysleli štvrtáci ako víťazi posledných imatrikulácií, boli 70., 80., 90. a nulté roky. My, 1.A, sme si vylosovali tie nulté. Po dlhom mesiaci nacvičovania, učenia sa nových krokov a špekulovania o tom, čo by sme mohli ešte vylepšiť, nastal deň, kedy sme ukázali náš výkon a našu tvrdú prácu celej školy. Bol to veľký stres, ale aj napriek tomu sme si to užili ako sa len dalo. Táto akcia začala uvítacím príhovorom štvrtákov a pani riaditeľky.

Onedlho sa začala tá pravá zábava. Ako prvá sa nám predstavila 4.A, keďže boli hlavnými organizátormi, no a potom už pokračovali jednotlivé prvácke triedy podľa čísla, ktoré si vylosovali. Každá trieda mala zakomponovaný aj nejaký akrobatický kúsok, čiže sme sa naozaj nenechali zahanbiť. Všetci sme mali zaujímavé choreografie premyslené do detailov. Kostýmy zohrávali tiež veľmi dôležitú úlohu, ale myslím, že ani v tejto časti sme tiež nesklamali. Po našich vystúpeniach nastala chvíľka plná očakávania - kto sa stane víťazom tohtoročných imatrikulácií. My, 1.A, sme sa umiestnili na chválitebnom 2. mieste. Prvé miesto zaslúžene získala 1.D, ktorým veľmi gratulujeme. Ako odmena ich čakala chutná torta, a samozrejme, pocit víťazov. Naše imatrikulácie sme si veľmi užili a snažili sme sa zo všetkých síl. Myslím že lepšie už ani nemohli byť.

Napísala Simona Komorovská

Cesta k pekeľným plameňom

Napísala Vanessa Bečárová

„Upáľte ju, bosorku!“

„Videl som ju čarovať! Na môj dušu!“

„Obcovala s Diablom, fľandra! Len ju za ním pošlite, majster kat!“ Na preplnenom námestí sa ozývali zlostné výkriky, nadávky, ba dokonca i smiech. Občania sa bezohľadne tlačili bližšie k popravisku, aby mali čo najlepšiu výhľad, komedianti dotvárali kultúrny zážitok a našli sa aj takí, ktorí predávali talizmany šťastia vyrobené z mŕtvol. Aj takto mohol vyzerať bežný slovenský víkend na prelome stredoveku a novoveku. A čo je na tom, že je nedeľa, Boží deň? Poďme najskôr na svätú omšu, pomodlime sa za odpustenie a potom si kludne môžeme pozrieť, ako horí tá spodina na hranici...

Obdobie 18. storočia sa v našich končinách vznášalo, napriek nástupu osvietenstva a rozumu, v oblaku povier, intríg a štipľavého dymu. Ktokoľvek mohol byť v priebehu sekundy obvinený z čarodejníctva. Dôvodom takéhoto „trendu“ bolo až fanatické dodržiavanie pravidiel knihy Kladivo na čarodejnice. Tento procesnoprávny sumár, akceptovaný cirkvou, bol podrobný návod vypočúvania, mučenia, odsúdenia a popravenia bosorky.

Avšak taký súd s čarodejnicou isto nebol jednoduchý proces – hlavne ak mal byť vykonaný spravodlivo. Aby mohli teda mestské súdy pracovať na plné obrátky a adekvátne súdiť, bolo potrebné bosorky najskôr nájsť a usvedčiť. V

18. storočí stačilo vyjsť na ulicu, obzrieť sa po obyvateľoch mesta a z klebiet zistiť, ktorý z nich niečím vyčnieva. „Vidíte? Tamtá je nejaká pehavá, to si ju jej Pán Pekiel označil...“ „A tamtá koktá – matka ju určite obetovala Satanovi, keď bola ešte maličká.“ „Muž mojej susedy sestry mi povedal, že tá stará babizňa obliala cestu, kadiaľ išla moja krava, s vodou, v ktorej vyvarila žabu. Určite tej mojej krave počarovala!“

A je to. Máme hneď tri bosorky! Po takejto radostnej správe už to s nešťastníkmi išlo z kopca. Mali možnosť dobrovoľného priznania sa aj k tomu, čo nespáchali, ale predsa len, mučenie je spoľahlivejšia alternatíva rozviazania jazyka. A tak majster kat s jeho pomocníkom, v tmavej mučiarni páchnucejpo železe a krvi, začali vypočúvať: „Kde je tá španielska čižma?“ zamrmlal si popod nos majster kat, hrabajúc sa v plechovej skrini s jeho pracovnými nástrojmi. Sekera by už potrebovala nabrúsiť, pomyslel si. „V oprave, Majster kat. Včera ste ju zlomili na polovicu pri vypočúvaní tej s rečovou vadou.“ odpovedal pomocník skúsene, ešte vždy sústredený na montáž drviča lebiek na hlavu jednej zakrvavenej vrieskajúcej dievčiny. „Čert aby vzal také tlsté opachy! Len mi ničia nástroje. A škripec je už funkčný?“ Kat už tentokrát netrpezlivo prešľapuje a pohľadovo pozerá striedavo najprv na vreckové hodinky, potom na tú uvrieskanú ženskú. Celý deň nejedol, musí počúvať tieto uši-trhajúce pazvuky a o dve hodiny už má byť na námestí a zapalovať hranicu. Tento mesiac je to na roztrhanie... Pomocníka však otázka muža pred ním zaskočí. Stuhne a nevydá ani hláska. Dokonca zabudne dotiahnuť poslednú skrutku na drviči, vďaka čomu dievčina na chvíľu stíchne úľavou.

„Niečo som sa pýtal.“ Katova netrpezlivosť sa stupňuje.

„No...“ Pomocníka pomaly zalieva studený pot. „No?!“ Pohár katovej trpezlivosti začína pretekať. „A-a-ani nie, Majster kat. Ten sme ešte nestihli vydezinfikovať. A podľa hygienických predpis-“. Pohár katovej trpezlivosti vybuchol: „Ja ti dám také hygienické predpisy! Tú starú so žabou znova na škripec a opalovať sviečkami, až kým sa konečne neprizná! Koktavú posad' na dreveného koňa a na každú nohu jej priviaž po dve kilá kamenia, nech vie, že moja španielska čižma bola len začiatok! A tú, čo má diablove stigmy priprav na bičovanie a oblievanie vriacou vodou. S ňou začneme zľahka, je celkom pekná...“ uškrnie sa zlomyseľne kat. Možno dnešok nebude až tak zlý... „A-a-ako rozkážete, Majster kat, ako rozkážete...!“ zakokce sa pomocník a trieli z mučiarnie.

**Za sebou počuje ozvenu neskutočného výkriku bolesti a potom už len ticho. To prenikavé, ohlušujúce ticho...
Je dokonané. Ženy obvinené z čarodejníctva buď zomreli v mučiarni na následky rozsiahleho vnútorného krvácania či infekcie, alebo sa priznali.
To však viedlo k neželanému oslobodeniu sa – smrť sťatím alebo upálením. Procesy s bosorkami trvali viac ako tri storočia a počet obetí je po celom svete skreslený až neznámy. Napriek ich utrpeniu zostávajú duše všetkých týchto nebohých obetí v prachu zabudnutia.
Keby len v minulosti nebolo intríg, strachu z nepoznaného a nevraživosti...
Keby len v prítomnosti nejestvovalo to isté...
Keby sme si len nedláždili cestu k pekelným plameňom...**

Nočná jazda autom

Napísala Eva Koňuchová

Sedím v aute. Hudba útočí na moju myseľ, ale nevnímam ju. Toto je len o mne a mojich myšlienkach. Počujem, ako sa ma kamarát sediaci za volantom potichu pýta, čo sa stalo, ale ignorujem ho. Teraz chcem prosto len vypnúť a nemyslieť na moje každodenné problémy. Podchvíľou mi behá po rozume, prečo vôbec so mnou človek, ktorý mi v tejto chvíli robí spoločnosť, vlastne je. Prečo so mnou vlastne stráca čas? Nebude na mňa nahnevany, keď mu teraz neodpovedám? Tieto myšlienky však zaženiem do kúta mysle, pretože mi dôjde, že ak by nechcel, nezdvihol by mi o druhej ráno a teraz by tu so mnou nebol. Vonku je tma. Všetko zakryla temnota. Okolité svetlo sa mi hýbe pred očami. Z myslenia ma vyruší len občasné svetlo okoloidúceho auta, ktoré mi pripomenie, že na svete nie som sama. Momentálne sa tak, bohužiaľ, cítim. Mám pocit, akoby som stratila všetko, čo som v živote mala...

Auto náhle prudko zabrzdí. Pocítim náraz. Moje myšlienky sú zrazu preč. Keď sa spamätám, pozriem sa pred seba a zbadám príčinu nášho prudkého zabrzdzenia. Neznáme auto v našej prednej náprave! Okamžite vystúpim. Nabúrali sme! Stojíme na poľnej ceste uprostred noci s nabúraným autom. V momente, keď si uvedomím túto skutočnosť, začnem panikáriť. Trasú sa mi ruky a slzy mi stekajú po lícach. Čo sa vlastne stalo? Pohľadom začnem hľadať môjho spolujazdca Christiana. Ten už stojí vedľa šoféra druhého auta a rozprávajú sa. Počkať, čo? „Ja ho poznám!“ skríknem. Človek, ktorý do nás nabúral je môj 17-ročný kamarát Simon. Moment. On má sedemnášť. Nie, nie, nie! To nemôže byť pravda! Bezmyšlienkovite sa rozbehnem za nimi. Christian o Simonovom veku vôbec netuší, nepoznajú sa. Samozrejme, Simon sa mu ani len neodvážil priznať. „Typické,“ zamrlem si sama pre seba, „musím im povedať pravdu.“ Vyvediem teda oboch z omylu. Najskôr mám pocit, že sa začnú hádať, kričať na seba alebo, nedajbože, sa pustia do bitky. Na moje počudovanie však nastane minúta ticha, ktorá sa ani slovami nedá popísať. Z ticha nás ale vyruší náhly Christianov výkrik: „Volám políciu, celé je to jeho chyba, išiel v protismere!“ Dopekla, čo teraz? Čo mám spraviť? Na jednej strane je mi ľúto Simona, pretože nechcem, aby prišiel o vodičák, ale zároveň viem, že Christian má na svoj hnev vážny dôvod. Bola to predsa Simonova chyba, že vedome sadol za volant ako 17-ročný a k tomu vošiel do protismeru. „Pod' sem,“ nahlas zvolám na Christiana, „chcem sa s tebou v pokoji porozprávať.“ Vzdialime sa teda na okraj cesty, ďalej od Simona a hodnú chvíľu mi trvá, kým ho presvedčím, aby sme nevolali políciu. Nakoniec sa dohodneme, že budeme požadovať od Simona odškodné, pretože to bola jeho chyba.

Keď sme ho oboznámili s našou ponukou, bezodkladne, v snahe neprísť o vodičský preukaz, súhlasí.

Ešteže!...

Domov som sa dostala až nad ráno. Bola som rada, že toto naše nočné šťastie v nešťastí dopadlo napokon celkom dobre. Uvedomovala som si, že v tú noc som mohla zomrieť a na problémy, ktoré mi predtým ničili život, som ako zázrakom zrazu zabudla. Došlo mi, že neboli vôbec podstatné. A vtedy som zistila, že si nemôžem nad všetkým tak príliš lámať hlavu, pretože nikdy nevieme, čo sa môže stať. Jednu chvíľu tu sme a druhú už tu nemusíme byť. V tú noc však asi Niekto tam hore chcel, aby som tu ešte bola. Aby som to ešte nevzdávala. A ktovie, možno tá nehoda mala aj svoj skrytý zmysel. Pomohla mi pochopiť, čo je v živote naozaj dôležité.

Prokrastinácia

Sedíte za stolom, odhodlaný začať pracovať na dôležitom projekte, no v tom si všimnete prach na pracovnom stole. Upratovali ste včera, hoci niekto by to chybne mohol označiť za hodinovú tanečnú skúšku s prachovkou a vysávačom v ruke. Rozhodnete sa teda prach utrieť, ale skôr, než sa nazdáte, upratujete celý byt. Dnes už naozaj. Halloweenské výzdoby, ako i škatule, ktoré úspešne prehliadate už niekoľko mesiacov, si zrazu získali vašu plnú pozornosť. Týmto spôsobom sa z normálne hodinového čistenia stane celodenný boj. Posledná vec na upratanie je už iba laptop so stále nezačatým projektom. To je ale zvláštne! Nepochopil laptop snáď, že kým vy budete robiť všetko, len nie pracovať na projekte, mal by to kúzelné napísať on sám?

Tento dorozumievací problém s mojimi povinnosťami nastáva znepokojujúco často. Možno nás budem musieť objednať na sedenie, aby sme vyriešili naše komunikačné problémy. V určitom bode však príde motivácia blížiacim sa deadlineom. Začiatok je sľubný (prihliadnuc na množstvo informácií, ktoré na danú tému mám), ale čoskoro narazím na problém. Aké nečakané! Idem na internet, snažiac sa nájsť odpovede, ale vtom zbadám upozornenia na Instagrame. Moje nasledujúce činy by stopercentne neuhádol nik. Prezradím vám preto, že k práci som sa už prekvapivo nevrátila, a namiesto toho som strávila zvyšok večera na sociálnych sieťach. Pracovať som však vydržala až desať minút, čo je môj nový rekord, takže nie som úplne nahnevaná. Navyiac, mám na to ešte dva týždne, tak načo sa stresovať?

Približne o sedem dní sa celý priebeh zopakuje. Ak sa stane nemožné a ja začnem pracovať skôr, zistím, že môj mozog si práve vtedy zobral dovolenku, a ja nie som schopná nič urobiť. Nečinnosť ale nie je môj problém, je to problém môjho budúceho ja. Z nepochopiteľných dôvodov ma moje budúce ja nemá rado. Ja ho však zbožňujem, keďže dokáže neuveriteľné veci. Napísať tri slohy za jeden deň, žiadny problém. Urobiť prezentáciu na päťdesiat slajdov za jednu noc? To je predsa hračka. A spánok je i tak preceňovaný.

Prokrastinácia je, raz darmo, nádherná vec, ktorá nám umožňuje týždne voľna. Skutočnosť, že pre ňu dva dni nespíme a snažíme sa všetko dohnať, je už vedľajšia. Koniec - koncov, ono sa to vždy nejako podarí, tak načo meniť fungujúci systém?

Napísala Ivona Sevčovičová

4.D STUŽKOVÁ SLÁVNOSŤ

Navždy sa zachová, v
pamäti stužková.

Stužková, ktorá sa nám
udiala v sobotu 8. októbra
v Piano Club v Trenčíne.

Po týždňoch nacvičovania
a organizovania s
nemalými nervami sa nám
podarilo vykúziť program
s rôznymi číslami a
scénkou vystihujúcou
naše štúdium za posledné

3 roky. No stresy na
program sme si mohli
odložiť až na neskôr. Lebo
najprv, ako to už býva,
sme si museli prejsť
oficiálnou slávnostnou
časťou. Boli sme
nesmierne vd'ační, že pani
profesorka Ing. Ľudmila
Petříková prijala naše
pozvanie a pranie a stala
sa našou krstnou mamou.

No, čo by to bolo za stužkovú,
kebyže si nepripravíme aspoň
nejakú tú scénu. Naša bola ako
čerešnička na torte úplne
posledná časť programu. Vystihli
sme v ňom dištančné štúdium,
ktoré predstavovalo, bohužiaľ,
väčšinu nášho štúdia na
obchodnej akadémii. Celé sa to
odohrávalo ako sen našej
úžasnej pani profesorky triednej
Ing. Kataríny Potočkovej, ktorú
stvárnila bezchybne naša Ema. V
jej sne sa za obrazovkami žiakov
diali rôzne situácie, ktoré sa len
málokedy venovali účtovníctvu.
Po jej prebudení z tejto hotovej
nočnej mory si všetci zaslúžili
potlesk a už sme len s úľavou
dožrebovali druhú časť tomboly.

Spomienky na tento
nezabudnuteľný večer nám
zostanú do konca života a
budeme naň spomínať v dobrom
a s úsmevom na tvári.

NA ČO SA MÔŽETE TEŠIŤ V BUDÚCOM VYDANÍ

INTERVIEW SO PSYCHOLÓGOM

**ANKETA O NOVOROČNÝCH
PREDSAVZATIACH**

KUPÓN NESKÚŠANIA

A MNOHÉ INÉ

ĎAKUJEME:

**MGR. MARTIN ADAMEC, MGR. JOZEF ANTONIČ, LUKE
COOPER, MGR. JAROSLAVA KADÁKOVÁ,
PHDR. MIROSLAVA MARČEKOVÁ, PHDR. JANKA
NAGYOVÁ, MGR. LÝDIA HAGAROVÁ ...za spoluprácu**

V PRÍPADE ZÁUJMU O PUBLIKOVANIE V ČASOPISE SA NÁM OZVITE

NA MAILOVÚ ADRESU: CASOPISNOA@GMAIL.COM

B
Y

C
H
A
R
L
I
E

M
A
N
D
I
N
E
C

Výstava analogových Fotografií

Trenčín

CPR

4.12 14:00-19:00

Opatovce

Kultúrny dom

10.12 15:00-20:00

Veľké Bierovce

Kultúrny dom

11.12 15:00-20:00

Trenčianska Turná

Kultúrny dom

17.12 17:00-21:00

Trenčianske Stankovce

Kultúrny dom

18.12 14:00-17:00

VSTUP ZADARMO

•
l
a

F
r
a
n
c
e
•